

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

Гресь Юлія Олегівна РЕФЛЕКСИВНЕ МИСЛЕННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧОГО.....	504
Загородній Ігор Вікторович ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ПЕРЕВІРКИ НА ПОЛІГРАФІ ПРИ ПРОВЕДЕННІ КАДРОВОГО ДОБОРУ НА СЛУЖБУ В ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНАХ	506
Колодіна Анна Сергіївна ЩОДО ПИТАННЯ АЛГОРИТМІЗАЦІЇ СЛІДЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	508
Хижняк Євген Сергійович, Холод Олег Володимирович ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ.....	511
Чіпко Наталія Василівна, Лисяк Назар Васильович РОЛЬ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ШАХРАЙСТВА В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ	512
Шишацька Юлія Олегівна ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПІД ЧАС ЗАСТОСУВАННЯ КОНФІДЕНЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	515
Чернов Олександр Віталійович МОДУС ОПЕРАНДІ ЯК ВИЗНАЧНА КРИМІНАЛІСТИЧНА КАТЕГОРІЯ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ УМИСНИХ ВБИВСТВ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	519
Єленич Світлана Ігравівна ОДЕСЬКА КРИМІНАЛІСТИЧНА ШКОЛА: ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ МОДЕЛІ ОБ'ЄДНАННЯ ВЧЕНИХ.....	521
Стаурська Олександра Миколаївна ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ЗБУТУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ЩО ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ З ВИКОРИСТАННЯМ КІБЕРПРОСТОРУ	524
Абу Еласал Анна Олександрівна ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТОСТІ ОСІБ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ЛЕГАЛІЗАЦІЮ ДОХОДІВ ВІД КОРУПЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	526
Алексєєва Ліна Леонідівна ФОРМИ ВИКОРИСТАННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ РОЗСЛІДУВАНЬ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ	528
Бершавська Анастасія Сергіївна ДО ПИТАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЗНАЧУЩОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ЗЛОЧИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ПОСОБНИЦТВОМ АГРЕСОРУ	530
Горобець Євген Вікторович ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ ЯК ОБ'ЄКТ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	531
Єлхін Олексій Володимирович ЦИФРОВІ ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЯК ФОРМА ВИКОРИСТАННЯ ДОХОДІВ, СФОРМОВАНИХ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	533
Кривда Людмила Русланівна ДОПОМОГА СУДОВО-МЕДИЧНОГО ЕКСПЕРТА (СПЕЦІАЛІСТА) В ОГЛЯДІ ТРУПА НА МІСЦІ ПОДІЇ	535
Кухарук Ігор Миколайович ІНСТИТУТ АДВОКАТСЬКОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЯК ФОРМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ЗМАГАЛЬНОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	537
Кучеров Дмитро Сергійович ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АУДІО- ТА ВІДЕОКОНТРОЛЮ ОСОБИ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ПОДАТКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	539
Луцьок Роман Петрович СТРУКТУРА ТА ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПІЗНАННЯ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	541
Макогін Ірина Володимирівна ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ВБИВСТВ, ВЧИНЕНИХ З НЕОБЕРЕЖНОСТІ	543
Мурашко Анастасія Сергіївна МОДЕЛІ ЗАЛУЧЕННЯ СПЕЦІАЛІСТА-ПРОФАЙЛЕРА В МЕЖАХ ЗДІЙСНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	545
Наумович Ігор Сергійович ТИПОВІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ НЕБЕЗПЕЧНИХ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ РОСЛИННОГО ПОХОДЖЕННЯ	546
Паламарчук Олексій Олександрович ЩОДО ПИТАННЯ НАДАННЯ ХАРАКТЕРИСТИКИ ОСОБИСТОСТІ ЗЛОЧИНЦЯ У СКЛАДІ ЗЛОЧИННОГО УГРУПУВАННЯ.....	548
Пишненко Ірина Юрївна КРИМІНАЛІСТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ДІЯЛЬНОСТІ З РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	551

взаємодіють одна з одною, обмінюючись ідеями, методами та результатами досліджень. Взаємозв'язаність наукових досліджень сприяє появі нових перспективних напрямків, розвитку міждисциплінарних підходів, а також створенню формальних та неформальних об'єднань.

Список використаних джерел

1. Єленич С. І. Наукова спадщина професора В. П. Колмакова в контексті біобібліографічного дослідження. *Сучасні напрями, засади та методи протидії злочинності в умовах воєнного стану* : матеріали Міжнар. конф., присвяч. 110річчю від дня народж. видатного вченого-криміналіста, дра юрид. наук, проф. Віктора Павловича Колмакова (Одеса, 20 жовт. 2023 р.). Одеса, 2023. С. 65–69.
2. Єфремова Н., Корнієнко І., Єленич С. До питання становлення одеської криміналістичної школи у ХХ – початку ХХІ століть. *Юридичний вісник*. 2023. № 5. С. 5–17. DOI: <https://doi.org/10.32782/yuv.v5.2023.1>
3. Іщенко А. В. Теоретичні проблеми криміналістики в дисертаційних дослідженнях в Україні. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2003. № 2. С. 130–140.
4. Іщенко А. В., Ляшенко Д. А. Розробка проблем методики розслідування злочинів ученими одеської наукової школи криміналістів. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2017. Вип. 4–5. С. 123–131.
5. Іщенко Д. А. Формування наукових шкіл у криміналістиці. *Право і суспільство*. 2013. № 3. С. 145–151.
6. Наукова школа – феномен науки. *Науковці України – еліта України* / редкол.: В. П. Семиноженко [та ін.]. Київ : Логос України, 2012. URL: http://logos-ukraine.com.ua/project/index.php?project=nued2&load=edu_shools_fenomen.html

Ключові слова: історія криміналістики, Одеська криміналістична школа, Національний університет «Одеська юридична академія», В. П. Колмаков, В. В. Тіщенко

Keywords: forensic scientific schools in Ukraine, Department of criminalistics of the National University «Odesa Law Academy», V. Kolmakov, V. Tishchenko

Стаурська Олександра Миколаївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
фахівець інформаційно-координаційного відділу*

Центру організації освітньої підготовки та інформаційно-аналітичної роботи

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ЗБУТУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ЩО ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ З ВИКОРИСТАННЯМ КІБЕРПРОСТОРУ

На сучасному етапі свого розвитку, суспільство стикається з низкою негативних тенденцій, від усунення яких залежить, зрештою, його подальше існування. Не останнє місце серед них займає проблема поширення наркотичних засобів та психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів і, як наслідок, збільшення кількості наркозалежних. За своєю суттю це загроза як здоров'ю окремих осіб, які допускають немедичне споживання наркотиків, так і в цілому для здоров'я населення держави.

Широке впровадження технологій дозволило полегшити більшість процесів життєдіяльності людини, і при цьому сприяло розвитку соціально-економічної сфери, а ще й призвело до їх використання у злочинних цілях. З розвитком інформаційних технологій констатується зміна форм та методів скоєння злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотиків. Для

наркозлочинів, що вчиняються з використанням глобальної мережі Інтернет, характерна тенденція збільшення криміногенності інформаційного простору, наслідком чого є збільшення кількості наркозалежних осіб та осіб, залучених організованими злочинними групами у процес незаконного обігу наркотиків. Передумовами цьому є загальнодоступність мережі Інтернет, кількість користувачів якої перевищує 4,66 млрд людей у всьому світі, її відкритість, а також відсутність правової регламентації низки напрямків її використання.

Злочинні групи отримали можливість віддаленого збуту наркотиків, безконтактного та анонімного керівництва членами групи, їх вербування у нових регіонах. Дані факти ускладнюють виявлення каналів поставки наркотиків на територію України, а також злочинів, безпосередньо пов'язаних зі збутом наркотиків, обумовлюючи високий рівень їх латентності. Для досягнення більшої вигоди та розробки методів маскування, приховування фактів злочинної діяльності, протидії органам, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, та органам кримінального переслідування кримінальні суб'єкти об'єднуються у стійкі злочинні групи, що носять транснаціональний характер, використовують сучасні технічні досягнення та програмне забезпечення, що ускладнюють їх ідентифікацію (всі можливі засоби анонімізації в Інтернеті: VPN шифрування IP-адреси, тощо).

Проблеми протидії наркозлочинам, скоєним з використанням кіберпростору залучали вчених із початку XXI ст. (період їх появи) і залишаються предметом дискусій у сучасній правовій науці, набуваючи особливої актуальності. Звертаючи увагу до актуальності і наукову цінність даних досліджень, слід зазначити, що вже опубліковані роботи не вичерпують всіх аспектів проблеми виявлення незаконного збуту наркотиків на етапі розвитку суспільства.

Комплексним науковим дослідженням не піддавалися питання виявлення фактів незаконного обігу наркотиків з використанням кіберпростору, зокрема шляхом використання аналітичної розвідки кримінальних процесів як ефективного засобу протидії наркозлочинності, про актуальність чого свідчить кримінальна статистика. Так, за останні п'ять років є тенденція щорічного зниження кількості зареєстрованих злочинів по лінії наркоконтролю. Проте слід зазначити, що їх кількість залишається значною, що завдає суттєвої шкоди суспільству та державі.

Беручи до уваги високу латентність розглянутого виду злочинів, специфічні особистісні характеристики злочинців та споживачів, активне використання кримінальним елементом інноваційних комп'ютерних технологій для скоєння злочинів та протидії залученню їх до кримінальної відповідальності, недостатньо високий рівень розкриття збутів наркотиків, а також значні збитки від їх скоєння, констатують той факт, що вживані державними органами заходи щодо їх виявлення (розкриття) вимагають удосконалення.

Вивчення практики протидії наркозлочинності в кіберпросторі показало, що ця діяльність здійснюється оперативними підрозділами на фізичному та інтелектуальному рівнях. Однак процес виявлення (розкриття) збуту наркотиків з використанням кіберпростору у різних регіонах країни має як загальні закономірності, так і відмінності, при цьому недостатньо поширена на рівні базових територіальних підрозділів.

Таким чином, актуальність дослідження даної теми обумовлюється існуючими проблемами теоретичного та прикладного характеру. В даний час необхідно вирішити низку науково-практичних завдань щодо вдосконалення діяльності державних органів України у даній частині: вивчити сучасний стан практики виявлення (розкриття) цього виду злочинів; розробити інформаційну модель незаконного збуту наркотиків із використанням кіберпростору; класифікувати способи скоєння злочину цього виду; визначити особливості взаємодії оперативних підрозділів при протидії цьому виду злочинів; виробити науково-практичні рекомендації щодо виявлення (розкриття) фактів незаконного збуту наркотиків з використанням кіберпростору.

Ключові слова: наркотики; збут; наркозлочини; кіберпростір; комп'ютерні технології; мережа Інтернет.

Keywords: drugs; marketing; drug crimes; cyberspace; computer technologies; Internet.